

Avdelningen för resurseffektivt samhälle
Enheten för produkter
016-544 20 00
marknadskontroll@energimyndigheten.se

Program för marknadskontroll 2025

Ekodesign och energimärkning av
energirelaterade produkter

1. Specifika mål för marknadskontroll

Målet med Energimyndighetens marknadskontroll är att den är trovärdig, effektiv och rättssäker. Syftet med marknadskontroll av ekodesign- och energimärkningskrav är att säkerställa att alla reglerade produkter på marknaden uppfyller lagstiftningens krav gällande energieffektivitet, utsläpp, funktion, resurseffektivitet, teknisk dokumentation, märkning och konsumentinformation.

Energimyndigheten har som målsättning att leverera följande prestationer inom marknadskontrollverksamheten:

- Kontinuerliga förbättringar genomförs i processen *hantera marknadskontroll av energirelaterade produkter*
- Främja ökad kännedom och efterlevnad av produktkrav genom aktiv kommunikation och aktörssamverkan
- Främja tillämpning av produktkrav och resurseffektiva produkter för att utnyttja lagkravens potential
- Aktivt delta i europeiska och nordiska marknadskontrollprojekt för att dra nytta av andra länders erfarenheter och samordna aktiviteter
- Delta i AdCo-samarbeten och vara särskilt aktiva i prioriterade frågor
- Genomföra marknadskontroll av ekodesign och energimärkning utifrån strategiska val
- Resultaten från marknadskontrollen sprids på ett systematiskt och strategiskt sätt
- Strategisk omvärldsbevakning och marknadsanalys genomförs
- Utveckling av Nordcrawl för datainsamling, urval och analyser

2. Rättslig grund

Energimyndigheten är idag utpekad marknadskontrollmyndighet för förordning (EU) 2017/1369 (ramförordningen för energimärkning), direktiv 92/42/EEG (gas/oljepannor) och förordning (EU) 2020/740 (däckmärkningsförordningen) genom Förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet och med kompletterande bestämmelser i lag 2018:550 och 2018:551.

Energimyndigheten är genom förordning (2016:187) enligt lag 2008:112 om ekodesign utpekad marknadskontrollmyndighet över direktiv 2009/125/EG (ekodesigndirektivet).

Ekodesigndirektivet och energimärkningsförordningen utgör ramregelverk inom vilka europeiska förordningar för olika produktgrupper tas fram och införs successivt. Ekodesigndirektivet med tillhörande produktförordningar sätter krav på produkter som omfattas av lagstiftningen som förbjuder försäljning av de mest energi- och resurskrävande produkterna på EU-marknaden.

Energimärkningsförordningen och däckmärkningsförordningen synliggör produktens energianvändning och underlättar för konsumenter och andra slutanvändare som vill göra resurseffektiva val. Energimärkningen är obligatorisk för de produktgrupper som är reglerade och märkningen är också gemensam för EU-medlemsstaterna.

Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av ett femtiotal europeiska förordningar med ekodesign- och/eller energimärkningskrav för ett trettiotal produktgrupper. Dessa produktförordningar revideras löpande och nya produktgrupper tillkommer enligt Kommissionens fastställda arbetsplan. Då Energimyndigheten även har ett ansvar för policyarbete och förhandling av nya lagkrav inom ekodesign och energimärkning av energirelaterade produkter, finns det god kunskap om kommande krav på området.

Under året kommer flera produktförordningar revideras och ett flertal produktgrupper få skärpta ekodesign- och energimärkningskrav.

- **Standbyförbrukning:** En ny förordning (EU) 2023/826 har antagits för ekodesignkrav gällande hushålls- och kontorsprodukters energianvändning i frånläge, standbyläge och nätverksanslutet standbyläge. Huvuddelen av kraven börjar att gälla 9 maj 2025 och ersätter då de tidigare kraven.
- **Enkla digitalboxar:** De enkla digitalboxar som omfattas av förordning (EU) 107/2009 utgör inte längre en betydande del av marknaden. Förordning (EU) 107/2009 för enkla digitalboxar upphör därför att gälla från och med 9 maj 2025. Produkternas energianvändning i standbyläge regleras i stället av den horisontella förordningen (EU) 2023/826.
- **Mobiler och surfplattor:** Nya förordningar om krav på ekodesign (EU) 2023/1670 och energimärkning (EU) 2023/1669 av mobiler och

surfplattor trädde i kraft under 2023. Kraven börjar aktivt att gälla den 20 juni 2025 och syftar till att öka produkternas livslängd, samt underlätta reparation och återvinning.

- **Rumsvärmare:** En ny förordning (EU) 2024/1103 gällande ekodesign för rumsvärmare som drivs av el, gas eller flytande bränslen har antagits. Kraven börjar i huvudsak att gälla den 1 juli 2025 och innehåller bland annat krav på energieffektivitet, utsläpp och reservdelar. Den tidigare förordning (EU) 2015/1188 fortsätter att gälla fram till den 1 juli 2025.
- **Torktumlare:** Under 2025 kommer nya ekodesign- och energimärkningskrav börja gälla för torktumlare. Kraven för ekodesign förordning (EU) 2023/2533 och för energimärkning i förordning (EU) 2023/2354 börjar i huvudsak att gälla 1 juli 2025 och ersätter då de tidigare kraven.
- **Fläktar:** En ny förordning om ekodesign för fläktar har antagits under 2024. Kraven i den nya förordningen (EU) 2024/1834 börjar i huvudsak att gälla från 24 juli 2026 och innehåller bland annat krav på fläkteffektivitet och vilken information som ska finnas. Den tidigare förordningen (EU) 327/2011 gäller fram till den 23 juli 2026.

Under 2024 trädde förordning (EU) 2024/994 i kraft som ställer krav på verifieringsprocessen för leverantörer i EPREL (European Product Registry for Energy Labelling). Förordningen har tagits fram under ramförordningen för energimärkning och innebär att leverantörer nu ska verifiera sig med en kvalificerad elektronisk stämpel från en betrodd tjänsteleverantör. Det finns övergångsregler om att en kvalificerad elektronisk stämpel med en annan identitetstyp än NTR (registreringsnummer ur nationellt register) är tillåtet fram till 22 april 2025, men ska uppdateras med NTR senast 22 april 2027.

Under 2024 trädde även förordning (EU) 2024/1781 om en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter (ESPR) i kraft. Förordningen utgör en revidering och utvidgning av ekodesigndirektivet. Alla produktförordningar under ekodesigndirektivet kommer att fortsätta gälla, tillsammans med relevanta delar av direktivet. Pågående lagstiftningsarbete under ekodesigndirektivet fortsätter till 31 december 2026. Förordningen om ekodesign lägger större fokus på krav relaterade till cirkularitet och på produktens alla livscyklifaser. Förordningen reglerar även rapportering av och i vissa fall förbud mot förstörelse av osålda konsumentprodukter, krav på digitala produktpass, samt att det finns möjlighet att ta fram en ESPR-märkning för produkter för att bland annat visa prestanda i klasser, liknande energimärkningen. Förordningen breddar direktivets omfattning från att gälla energirelaterade produkter till att kunna omfatta nästan alla produkter. De produkter som inte omfattas av förordningen är bland annat livsmedel, foder, läkemedel, djur och växter. Förordningen om ekodesign är precis som ekodesigndirektivet en ramlagstiftning och produktspecifika krav regleras i produktspecifika förordningar. Ansvariga marknadskontrollmyndigheter för förordningen om ekodesign kommer att utses under 2025.

Energimyndigheten ansvarar även för marknadskontroll enligt direktivet om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle. Detta direktiv är upphävt av en förordning med ekodesignkrav förutom en artikel om bedömning av överensstämmelse med vissa ekodesignkrav, därför görs väldigt begränsad marknadskontroll enligt detta direktiv.

Under 2023 trädde förordning (EU) 2023/1542 om batterier och förbrukade batterier i kraft och samtidigt upphävdes det tidigare batteridirektivet. Remittering av förslag till kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier pågår under november 2024 till februari 2025. Energimyndigheten föreslås få ett omfattande ansvar för kontroll av produktkraven i batteriförordningen. Enligt förslaget kommer bestämmelserna att träda i kraft i augusti 2025. Energimyndigheten kommer att besvara remissen, följa den fortsatta processen med utpekande av ansvarig marknadskontrollmyndighet, samt påbörja förberedelserna att genomföra marknadskontroll av gällande krav.

Datum
2025-01-31

EU-rättsakt	Svensk lag	Förordning	Föreskrift	Ansvar
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (Marknadskontrollförordningen).		Förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.		
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (Ekodesigndirektivet). Kommissionens produktspecifika förordningar om genomförande av ekodesigndirektivet (se tabell nedan).	Lag (2008:112) om ekodesign.	Energimyndigheten är tillsynsmyndighet enligt förordning (2016:187) om ekodesign.		Energimyndigheten
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU. Kommissionens produktspecifika förordningar (delegerade akter) om energimärkning (se tabell nedan).	Lag (2018:550) med kompletterande bestämmelser till EU:s energimärkningsförordning.	Energimyndigheten är marknadskontrollmyndighet för energimärkning enligt förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet		Energimyndigheten
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/740 av den 25 maj 2020 om märkning av däck med avseende på drivmedelseffektivitet och andra parametrar, om ändring av förordning (EU) 2017/1369 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1222/2009.	Lag (2018:551) med kompletterande bestämmelser till EU:s däckmärkningsförordning.	Energimyndigheten är marknadskontrollmyndighet för däckmärkning enligt förordning (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet		Energimyndigheten
Rådets direktiv 92/42/EEG av den 21 maj 1992 om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle.				Energimyndigheten

Datum
2025-01-31

Tabellen nedan är en uppräknig av de produktgrupper som Energimyndigheten ansvarar för marknadskontroll av. Förordningarna som anges är förordningar för olika produktgrupper, i första kolumnen anges om produktförordningen faller in under Ekodesigndirektivet, Energimärkningsförordningen eller båda två.

EU-rättsakt 1.Ekodesigndirektivet 2.Energimärkningsförordningen 3.Däckmärkningsförordningen	Produktgrupp	Förordning/ar
1 och 2	Akkumulatortankar och varmvattenberedare	- (EU) nr 812/2013 av den 18 februari 2013 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av varmvattenberedare, ackumulatortankar och paket med varmvattenberedare och solvärmeutrustning - (EU) nr 814/2013 av den 2 augusti 2013 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG med avseende på krav på ekodesign för varmvattenberedare och ackumulatortankar
1 och 2	Belysning	- (EU) 2019/2015 av den 11 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av ljuskällor och om upphävande av kommissionens delegerade förordning (EU) nr 874/2012 - (EU) 2019/2020 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för ljuskällor och separata drivdon i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG och om upphävande av kommissionens förordningar (EG) nr 244/2009, (EG) nr 245/2009 och (EU) nr 1194/2012
1	Cirkulationspumpar	- (EG) nr 641/2009 av den 22 juli 2009 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG vad gäller krav på ekodesign för fristående cirkulationspumpar utan axeltätning och produktintegrerade cirkulationspumpar utan axeltätning
1	Dammsugare	- (EU) nr 666/2013 av den 8 juli 2013 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller ekodesignkrav för dammsugare
1	Datorer och datorservrar	- (EU) nr 617/2013 av den 26 juni 2013 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller krav på ekodesign för datorer och datorservrar
1 och 2	Diskmaskiner	- (EU) 2019/2017 av den 11 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av diskmaskiner för hushållsbruk och om upphävande av kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1059/2010

Datum
2025-01-31

		- (EU) 2019/2022 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för diskmaskiner för hushållsbruk i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG, om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1275/2008 och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 1016/2010
3	Däck	- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/740 av den 25 maj 2020 om märkning av däck med avseende på drivmedelseffektivitet och andra parametrar, om ändring av förordning (EU) 2017/1369 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1222/2009.
1	Elmotorer och varvtalsreglerare	- (EU) 2019/1781 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för elektriska motorer och varvtalsreglerare i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG, om ändring av förordning (EG) nr 641/2009 vad gäller krav på ekodesign för fristående cirkulationspumpar utan axeltätning och produktintegrerade cirkulationspumpar utan axeltätning och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 640/2009
1	Externa nätaggregat	- (EU) 2019/1782 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för externa nätaggregat i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 278/2009
1 och 2	Pannor för fastbränsle (t.ex. ved-, pellets- och kolpannor)	- (EU) 2015/1187 av den 27 april 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av värmepannor för fastbränsle och paket med en värmepanna för fastbränsle, tillsatsvärmare, temperaturregulatorer och solvärmeutrustning - (EU) 2015/1189 av den 28 april 2015 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller ekodesignkrav för värmepannor för fastbränsle
1	Fläktar	- (EU) nr 327/2011 av den 30 mars 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG när det gäller krav på ekodesign för motordrivna fläktar med ineffekt mellan 125 W och 500 kW - (EU) 2024/1834 av den 3 juli 2024 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller krav på ekodesign för motordrivna fläktar med elektrisk ineffekt mellan 125 W och 500 kW och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 327/2011

Datum
2025-01-31

1 och 2	Kyl- och frysprodukter med direktförsäljningsfunktion (t. ex kylar och frysar för livsmedelsbutiker, dryckeskylar och varuautomater)	- (EU) 2019/2018 av den 11 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av kyl-/frysprodukter med direktförsäljningsfunktion - (EU) 2019/2024 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för kyl-/frysprodukter med direktförsäljningsfunktion i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG
1 och 2	Kylar och frysar för professionellt bruk, snabbnedkylningsskåp, kondensoraggregat och processkylaggregat	- 2015/1094 av den 5 maj 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av kylskåp och frysar för professionellt bruk - 2015/1095 av den 5 maj 2015 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller krav på ekodesign för kylskåp och frysar för professionellt bruk, snabbnedkylningsskåp, kondensoraggregat och processkylaggregat
1 och 2	Kylar och frysar	- (EU) 2019/2016 av den 11 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av kyl-/frysprodukter och om upphävande av kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1060/2010 - EU) 2019/2019 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för kyl-/frysprodukter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 643/2009
1	Produkter för luftburen värme, kylprodukter, processkylaggregat för högttemperaturstyp och fläktkonvektorer	- (EU) 2016/2281 av den 30 november 2016 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter, vad gäller ekodesignkrav för produkter för ventilationsvärme, produkter för kylning, processkylaggregat av högttemperaturstyp och fläktkonvektorer
1 och 2	Luftkonditioneringsapparater, luftluftvärmepumpar och komfortfläktar	- (EU) nr 206/2012 av den 6 mars 2012 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG med avseende på krav på ekodesign för luftkonditioneringsapparater och komfortfläktar - (EU) nr 626/2011 av den 4 maj 2011 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av luftkonditioneringsapparater
1 och 2	Mobiler och surfplattor	-(EU) 2023/1670 av den 16 juni 2023 om fastställande av krav på ekodesign för smarttelefoner, andra mobiltelefoner än smarttelefoner, trådlösa telefoner och surfplattor i enlighet med Europaparlamentets

Datum
2025-01-31

		och rådets direktiv 2009/125/EG och om ändring av kommissionens förordning (EU) 2023/826 - (EU) 2023/1669 av den 16 juni 2023 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av smarttelefoner och surfplattor
1 och 2	Pannor för el, gas och flytande bränsle Värmepumpar för centrala vattenburna system (t.ex. berg-, frånlufts- och luftvattenvärmepumpar)	- (EU) nr 811/2013 av den 18 februari 2013 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU avseende energimärkning av pannor och värmepumpar för rumsuppvärmning, pannor och värmepumpar med inbyggd tappvarmvattenberedning, paket med pannor och värmepumpar för rumsuppvärmning, temperaturregulator och solvärmeutrustning samt paket med pannor eller värmepumpar med inbyggd tappvarmvattenberedning, temperaturregulator och solvärmeutrustning - (EU) nr 813/2013 av den 2 augusti 2013 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG med avseende på krav på ekodesign för pannor och värmepumpar för rumsuppvärmning samt pannor eller värmepumpar med inbyggd tappvarmvattenberedning
1	Rumsvärmare för el, gas eller flytande bränsle (ex vis elradiatorer)	- (EU) 2015/1188 av den 28 april 2015 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller ekodesignkrav för rumsvärmare - (EU) 2024/1103 av den 18 april 2024 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller krav på ekodesign för rumsvärmare och separata tillhörande reglerenheter och om upphävande av kommissionens förordning (EU) 2015/1188
1	Rumsvärmare fastbränsle (ex vis ved- och pelletsaminer)	- (EU) 2015/1185 av den 24 april 2015 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller ekodesignkrav för rumsvärmare för fastbränsle
2	Rumsvärmare för el, gas, flytande eller fasta bränslen	- (EU) 2015/1186 av den 24 april 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av rumsvärmare
1 och 2	Köksfläktar, spisar, hällar, ugnar	- (EU) nr 66/2014 av den 14 januari 2014 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG med avseende på krav på ekodesign för ugnar, hällar och köksfläktar för hushållsbruk

Datum
2025-01-31

		- EU) nr 65/2014 av den 1 oktober 2013 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av ugnar och köksfläktar för hushållsbruk
1	Standby, nätverksstandby och frånläge	- (EG) nr 1275/2008 av den 17 december 2008 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG om krav på ekodesign för elektriska och elektroniska hushålls- och kontorsprodukters elförbrukning i standby- och frånläge - (EU) nr 801/2013 av den 22 augusti 2013 om ändring av förordning (EG) nr 1275/2008 vad gäller krav på ekodesign för elektriska och elektroniska hushålls- och kontorsprodukters elförbrukning i standby- och frånläge och om ändring av förordning (EG) nr 642/2009 vad gäller krav på ekodesign för TV-mottagare -(EU) 2023/826 av den 17 april 2023 om fastställande av krav på ekodesign för elektriska och elektroniska hushålls- och kontorsprodukters energianvändning i frånläge, standbyläge och nätverksanslutet standbyläge i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG och om upphävande av kommissionens förordningar (EG) nr 1275/2008 (EG) nr 107/2009
1	Stora servrar och datalagringsprodukter	- (EU) 2019/424 av den 15 mars 2019 om fastställande av ekodesignkrav för servrar och datalagringsprodukter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG och om ändring av kommissionens förordning (EU) nr 617/2013
1	Svetsutrustningar	- EU) 2019/1784 av den 1 oktober 2019 om fastställande av ekodesignkrav för svetsutrustning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG
1 och 2	Torktumlare	- (EU) nr 932/2012 av den 3 oktober 2012 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller krav på ekodesign för torktumlare för hushållsbruk - (EU) nr 392/2012 av den 1 mars 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av torktumlare för hushållsbruk -(EU) 2023/2533 av den 17 november 2023 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller krav på ekodesign för torktumlare för hushållsbruk, om ändring av kommissionens förordning (EU) 2023/826 och om

Datum
2025-01-31

		upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 932/2012 -(EU) 2023/2534 av den 13 juli 2023 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av torktumlare för hushållsbruk och om upphävande av kommissionens delegerade förordning (EU) nr 392/2012
1	Transformatorer	- (EU) nr 548/2014 av den 21 maj 2014 om genomförande av direktiv 2009/125/EG vad gäller små, medelstora och stora krafttransformatorer
1 och 2	TV och bildskärmar	- (EU) 2019/2021 av den 1 oktober 2019 om fastställande av ekodesignkrav för elektroniska bildskärmar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG, om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1275/2008 och om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 642/2009 2021 - (EU) 2019/2013 av den 11 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 vad gäller energimärkning av elektroniska bildskärmar och om upphävande av kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1062/2010
1 och 2	Tvättmaskiner	- (EU) 2019/2014 av den 11 mars 2019 om komplettering av Europaparlamentets och kommissionens förordning (EU) 2017/1369 med avseende på energimärkning av tvättmaskiner för hushållsbruk och kombinerade tvättmaskiner/torktumlare för hushållsbruk och om upphävande av kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1061/2010 och kommissionens direktiv 96/60/EG - (EU) 2019/2023 av den 1 oktober 2019 om fastställande av krav på ekodesign för tvättmaskiner för hushållsbruk och kombinerade tvättmaskiner/torktumlare för hushållsbruk i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG, om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 1275/2008 och om upphävande av kommissionens förordning (EU) nr 1015/2010
1	Vattenpumpar	- (EU) nr 547/2012 av den 25 juni 2012 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG vad gäller ekodesignkrav för vattenpumpar
1 och 2	Ventilationsenheter	- (EU) nr 1253/2014 av den 7 juli 2014 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG avseende krav på ekodesign för ventilationsenheter - EU) nr 1254/2014 av den 11 juli 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets

Datum
2025-01-31

		direktiv 2010/30/EU vad gäller energimärkning av ventilationsenheter för bostäder
2	Reglering av verifieringskrav på leverantörer och andra operativa detaljer i produkt databasen EPREL (European Product Registry for Energy Labelling)	- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/994 av den 2 april 2024 om fastställande av operativa detaljer med avseende på den produkt databas som upprättats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369

3. Omvärldsbevakning och marknadsanalys

Som grund för all planering av Energimyndighetens marknadskontroll ligger den samlade interna kunskapen och omvärldsbevakningen av marknaden och kommande krav. Kunskapen införskaffats genom Energimyndighetens marknadskontrollaktiviteter, bland annat genom EU-projekt, anmälningar och IT-verktyg som ICSMS, EPREL och NordCrawl. Då Energimyndigheten även har ett ansvar för policyarbetet och förhandling av nya lagkrav inom ekodesign och energimärkning för energirelaterade produkter, finns det god kunskap om kommande krav på området. Den samlade kunskapen om marknaden för olika produkter används som underlag för beslut om vilka insatser som ska prioriteras och vilka produkter som ska kontrolleras. Viktiga insikter som inhämtas från marknadskontrollaktiviteter dokumenteras löpande.

Energimyndigheten arbetar därför löpande med omvärldsbevakning och marknadsanalys genom de marknadskontrollaktiviteter som genomförs. Myndighetens kontinuerliga och långsiktiga deltagande i europeiska marknadskontrollprojekt (bl. a. EEPLIANT under de senaste 10 åren) har gett en förbättrad bild av den europeiska marknaden och hur andra marknadskontrollmyndigheter i EU arbetar genom att erfarenheter delats inom projekten.

Energimyndigheten ser ett ökat behov av aktiviteter och insatser inom området marknadskontroll eftersom fler och fler produktgrupper omfattas av ekodesign- och energimärkningskrav. De produkter som omfattas blir också mer komplexa vilket innebär väsentligt utökat behov av analyser och tekniskt kunnande vid genomförandet av marknadskontroller.

Marknadstrender

En fortsatt växande e-handel medför fler webbutiker vilket på ett sätt underlättar arbetet med marknadskontroller över hela landet samtidigt som det kräver en tydlig prioritering mot vilka aktörer marknadskontrollen bör riktas för att få störst effekt på marknaden. Energimyndigheten har noterat att majoriteten av de anmälningar som inkommer rör brister i energimärkning och information som ska tillhandahållas online i webbutiker, vilket kan vara ett resultat av den ökande e-handeln och av att brister i dessa krav är lättast för konsumenter och företag att upptäcka.

Energimyndigheten tillhandahåller ett formulär där olika aktörer och privatpersoner anonymt kan anmäla misstanke om avvikelser från lagkraven. Formuläret finns på [Anmäl en bristfällig produkt \(energimyndigheten.se\)](https://anmal.en.bristfallig.produkt.energimyndigheten.se). Myndigheten ser informationen som en värdefull del av omvärldsbevakningen och den kan potentiellt vara till nytta för att rikta direkta eller framtida insatser.

Genom aktivt deltagande i Marknadskontrollrådet tar vi även del av andra myndigheters iakttagelser om marknadstrender, och utvärderar deras bärighet på vårt område.

Marknadskännedom

IT-verktyg som finns till förfogande, till exempel EPREL och NordCrawl (se avsnitt 5.4) kan tillsammans med förbättringarna i ICSMS bidra till Energimyndighetens arbete med omvärldsbevakning och marknadsanalyser. Energimyndigheten arbetar löpande med att förbättra omvärldsbevakning och marknadsanalyser för att säkerställa att fokus ligger på rätt aktiviteter inom marknadskontrollen. Detta arbete fortsätter med syfte att ge bättre underlag för prioritering och beslut genom att till exempel förbättra myndighetens kunskap om olika produkters egenskaper, produktmarknader, leverantörskedjor, säljkanaler, marknadsstrukturer, samt risker och möjligheter med ny teknik och nya IT-verktyg.

Hot, risker och möjligheter i samband med ny teknik

Förordningen om ekodesign för hållbara produkter kommer förutom energirelaterade produkter omfatta nya produktgrupper som till exempel järn och stål, möbler och textilier. Förordningen kan även innebära krav på nya typer av aspekter, dokumentation och förfarande för bedömning om överensstämmelse som påverkar hur ansvariga myndigheter kan bedriva marknadskontroll på dessa produktgrupper. Ramförordningen för ekodesign trädde i kraft under 2024, men arbetet med att genomföra marknadskontroll ligger ett par år fram i tiden, då processen med att ta fram lagkrav genom produktförordningar sker successivt.

Ansvarsfördelningen av kommande lagkrav och produktförordningar inom ramen för förordningen om ekodesign är ännu inte fastställd. Beroende på vilka ansvarsområden som eventuellt kan komma att tilldelas Energimyndigheten kan det bli nödvändigt att utveckla ytterligare arbetssätt och kontrollmetoder. Nya produktgrupper som innefattar ny teknik kan också komma att kräva intern kompetensutveckling för att kunna bedriva en effektiv och rättssäker marknadskontroll. Detsamma gäller om Energimyndigheten får ansvar för marknadskontroll av produktkrav i batteriförordningen.

4. Riskbaserad metod

Energimyndighetens har som ambition att den årliga marknadskontrollen ska baseras på och tas fram med stöd av en långsiktig prioritering. De kriterier som ligger till grund för prioritering på denna nivå är:

- Besparingspotentialen för produktgruppen, som är en kombination av:
 - produktens användning av energi, material, andra resurser, utsläpp av föroreningar och av CO₂.
 - Försäljningsvolym och omsättning av produkter/modeller.
 - Förväntad grad av efterlevnad.
- Vid nya eller skärpta krav finns högre risk för låg medvetenhet om gällande krav och produkter som inte har anpassats till nya kravnivåer. Påverkar även val av typ av kontroll (t.ex. bredare insatser vid låg medvetenhet).
- Vikten av att värna om konsumenters förtroende särskilt för energimärkning (konsumentprodukter) och andra aktörers tilltro till ramverket i sin helhet.
- Frekvens av och tid sedan senaste kontroll av produktgruppen (av oss och andra marknadskontrollmyndigheter).
- Utfall vid tidigare kontroller; grad av efterlevnad och typ av fel.
- Teknikutveckling. Både snabbt utvecklande teknik och äldre tekniker som har svårt att nå nya krav kan innebära anledning att utföra kontroller.
- Anmälan (klagomål) via kontaktformulär på Energimyndighetens webb eller via andra kanaler (reaktiv marknadskontroll).

Förutom de ovan nämnda kriterierna tillkommer praktiska förutsättningar för verksamheten. En sådan kan vara synergier med Energimyndighetens övriga uppdrag inom produktområdet, det vill säga inom policyutveckling och främjande av resurseffektiva produkter. En annan är initiativ såsom nordiska samarbeten eller EU-finansierade projekt. Även svenska förhållanden väger in, till exempel gällande driftlägen, energislag och klimat.

Vid uppstart av varje marknadskontrollaktivitet förfinas urvalet ytterligare till produkttyp och sedan specifika modeller. Här bestäms även nivån på kontrollen, det vill säga hur omfattande den ska vara samt vilka aspekter som ska ingå, till exempel vilka parametrar som ska mätas vid en provning. Kunskap hämtas bland annat från tidigare kontroller, intern expertis, andra svenska och europeiska marknadskontrollmyndigheter, ICSMS, EPREL, klagomål och anmälningar. Faktorer som beaktas vid val av produkttyp är bland annat:

- Försäljningsvolym för respektive ingående produkttyp (vanliga produkter på den svenska marknaden)

- Kända områden för fel (vissa produkttyper har oftare fel eller svårare att nå kravnivåerna)

Ytterligare faktorer som beaktas vid val av modell inkluderar de listade nedan:

- Utfall av tidigare kontroller (aktörer som tidigare har eller inte har fått anmärkningar)
- Värden för energianvändning eller andra parameter ligger nära gränsvärden eller klassgränser
- Lågprissegment
- Högt marknadsandel
- Brister i allmänt tillgänglig information
- Värden som inte stämmer överens (tekniska parametrar som inte matchar varandra, även pris kan vara en faktor)

Vilka urvalskriterier eller kombinationer som används kan variera mellan olika projekt. Urvalet av modeller ska vara riskbaserat.

Kontrollmetoder

Energimyndighetens marknadskontroll är till största delen proaktiv och styrs av det årliga programmet för marknadskontroll. Viss reaktiv marknadskontroll sker också, baserat på anmälningar från externa aktörer samt brister som Energimyndigheten själva identifierar. Val av typ av kontrollmetod kan exempelvis bero på vad syftet med kontrollen är, tillgängliga resurser, vilken produkttyp som ska kontrolleras samt vilken aktör som ansvarar för kraven.

Provningar i laboratorium

Energimyndigheten utför marknadskontroll genom provning av produkter på eget eller externt laboratorium. Vid provning finns som val att testa vissa tillämpningar och/eller vissa parametrar eller allt som förordningarna ställer krav på. Energimyndighetens eget laboratorium, Testlab, utför provningar av hemelektronik, ljuskällor och vattenarmaturer, och är ackrediterade¹ för provning av bland annat externa nätaggregat, standby, TV och ljuskällor. Ackrediteringen gäller för utvalda metoder för provningar utförda i marknadskontrollsyfte.

Dokumentkontroll

Dokumentkontroll kan användas för att åstadkomma ett riktat urval av produkter som ska provas i laboratorium. Den kan också fungera som en egen, fristående marknadskontrollaktivitet och används till exempel när nya krav har trätt i kraft för att nå ut till ett större antal tillverkare eller då provning av produkter inte är aktuell eller möjlig. Dokumentkontrollerna kan vara av olika omfattning som till exempel enbart kontroll av EU-försäkran (för ekodesign) och energimärkningsetiketten. En mer omfattande kontroll kan också göras, där teknisk dokumentation hämtas i EPREL (gäller endast krav på energimärkning) och/eller begärs in från tillverkaren eller importören. Den tekniska dokumentationen kontrolleras för att säkerställa att stöd kan uppvisas för de

¹ Ackrediterade av Swedac enligt SS-EN ISO/IEC 17025:2018 Allmänna kompetenskrav för provnings- och kalibreringslaboratorier.

värden som anges för en produkt i produktinformationsblad samt på energimärkningsetiketten.

Kontroll av återförsäljare och reklam

Kontroller av återförsäljare sker genom att kontrollera att energimärkning och produktinformation visas på korrekt sätt. Detta kan göras både i fysiska butiker och vid e-handel samt ske för en eller flera produktgrupper. Att genomföra marknadskontroll av försäljning på internet är ett sätt att genomföra en rikstäckande marknadskontroll. Förordningarna om ekodesign- och energimärkning ställer även krav på reklam, varför kontroll av att visuella annonser och tekniskt reklammaterial innehåller modellens energieffektivitetsklass och skalan med energieffektivitetsklasser kan komma att granskas. Det kan röra sig om direktreklam eller annonser införda i olika typer av press eller i andra media.

5. Planerade marknadskontrollaktiviteter

5.1 Omvärldsbevakning och marknadsanalys

Energimyndigheten startade under 2022 ett arbete med att förbättra omvärldsbevakning och marknadsanalyser, för att säkerställa att fokus ligger på rätt aktiviteter inom marknadskontrollen (se även avsnitt 3 och 4). Detta arbete fortsatte under 2023 och 2024. Under 2025 kommer Energimyndigheten att arbeta med att utveckla systematisk analys för utformandet av kontroller och prioritering. Inspiration och bidrag till detta arbete får Energimyndigheten genom att fortsätta sitt deltagande i Marknadskontrollrådet och speciellt via det forum för omvärldsbevakning och marknadsanalys som startade under 2024.

Genom att arbeta med systematisk analys kan Energimyndigheten göra mer träffsäkra prioriteringar och urval i kommande marknadskontroller, för att på så sätt få en ännu större effekt av våra kontroller. Målet med marknadskontrollen är alltid att få bort produkter som inte uppfyller gällande krav från marknaden och att EU kan tillgodoräkna sig de energibesparingar som en reglering via ekodesign och energimärkning förväntas ge.

5.2 Kontroll av e-handel

E-handeln har blivit en allt större kanal för försäljning och marknadsföring inom många produktsegment. Energimyndigheten har sedan lagkrav trädde i kraft 2015 arbetat med marknadskontroll av energimärkning på internet och upprepat sett utbredda brister gällande den information som enligt energimärkningskrav ska finnas vid försäljning på internet.

Under 2024 vidareutvecklade Energimyndigheten sin interna process för kontroll av e-handeln med målet att effektivisera marknadskontrollen. Arbetet kommer att fortsätta under 2025 med fokus på att utvärdera de förbättringar som genomfördes under föregående år. För att möjliggöra en mer grundlig analys av de föreslagna förbättringarna, kommer processen att fortsätta testas och utvärderas under året innan den implementeras fullt ut.

Energimyndigheten planerar under 2025 att undersöka möjligheten att inkludera olika typer av ekonomiska aktörer vid marknadskontroller av e-handeln, eftersom olika ekonomiska aktörer har olika ansvar och skyldigheter gällande energimärkning på internet. Syftet är att motverka de omfattande brister som idag finns när det gäller att tillhandahålla den information som enligt energimärkningskrav ska finnas vid försäljning på internet.

Energimyndigheten kommer också under 2025 genomföra informationsutskick till prioriterade produktgrupper, gällande de energimärkningskrav som finns vid försäljning på internet för respektive produktgrupp.

Energimyndigheten arbetar bland annat inom ramen för det EU-gemensamma marknadskontrollprojektet EEPLIANT 4 (se mer information under 5.7) som startade under 2024 och sträcker sig till 2029. Inom ramen för detta projekt utförs också kontroller av produkter som säljs via e-handel, samt kontroll av energimärkning och information som ska tillhandahållas online i webbbutiker. I de arbetspaket som Energimyndigheten deltar i kontrolleras följande produkttyper:

- Kyl- och frysprodukter (startade 2024)
- Produkter för luftvärme och – kyla, processkylaggregat av högtemperaturstyp och fläktkonvektorer (startar 2026)

Energimyndigheten har tillsammans med övriga länder i det nordiska samarbetet Nordsyn (finansierat av Nordiska ministerrådet, (se avsnitt 5.7) utvecklat ett webbcrawlverktyg under namnet NordCrawl (se avsnitt 5.4). Applikationen kan hämta data från ett stort antal websidor, till exempel webbbutiker, för förutbestämda produktkategorier och parametrar. Energimyndigheten kommer under 2025 fortsätta att utvärdera verktyget för att vidareutveckla och anpassa det för att bättre passa behovet för marknadskontroll, inklusive möjligheten att komplettera eller samköra verktyget med andra liknande verktyg eller modeller.

Genom att fortsätta kontrollera e-handel räknar Energimyndigheten med att få en god effekt på marknaden relaterat till nedlagda resurser. Genom att webbbutiker har korrekt energimärkning så kan webbkunden välja produkter

efter energiprestanda och därmed minska den egna energianvändningen och i förlängningen bidra till EU:s energi- och klimatmål. Kontroll av e-handel kommer även leda till att Energimyndigheten får ökad kunskap om EPREL (se mer information under 5.4).

5.3 Metodutveckling

Energimyndigheten har en modell för att ta fram processer. Modellen uppdaterades under våren 2023 och har fyra steg som vi arbetar enligt för att fortsätta utveckla vår process för marknadskontroll:

- Steg 1, initiera
 - Detta steg handlar om att sätta ramarna och säkra resurser för ett utvecklingsarbete.
- Steg 2, synliggöra
 - Detta steg handlar om att enas om och dokumentera en gemensam process samt synliggöra förändringar i processen.
- Steg 3, lansera
 - Detta steg handlar om att ge alla processanvändare de förutsättningar som behövs för att kunna följa processen.
- Steg 4, etablera och utveckla
 - Detta steg handlar om att säkerställa processens ändamålsenlighet genom ständiga förbättringar och kontinuerlig mätning och uppföljning.

Marknadskontrollprocessen har blivit godkänd internt för steg 3. Nu pågår löpande arbete med ständiga förbättringar inom steg 4. Särskilt fokus under 2025 kommer vara att utveckla arbetssätt som inkluderar kontinuerlig mätning och uppföljning av marknadskontrollprocessen.

Arbetet med metodutveckling består av att kontinuerligt inhämta lärdomar och inspiration från de projekt vi deltar i. Ett exempel är att ta tillvara lärdomar och erfarenheter från EU-projektet EEPLIANT3 som efter 5 år avslutades under 2024, samt samla nya lärdomar under året från de pågående EU-projekt som startat under 2024 (se avsnitt 5.7). Syftet är att se över hur metoder och processer för dessa ärenden kan utvecklas till ett mer strukturerat arbetssätt internt på Energimyndigheten. Energimyndigheten planerar under 2025 att prioritera utveckling av metoder och processer för marknadskontroll av resurseffektivitetskrav. Resurseffektivitetskrav gällande reparerbarhet, återvinning och återanvändning har redan införts för många produktgrupper och förväntas införas för fler produkter allt eftersom. Det ställer bland annat krav på nya kontrollmetoder och kontakt med nya typer av aktörer. Genom Energimyndighetens delaktighet i bland annat EU-projekt så finns möjligheten att nyttja kunskapen hos andra marknadskontrollmyndigheter och tillsammans utveckla nya effektiva arbetssätt som även tar hänsyn till nya produktkrav.

Internt på Energimyndigheten pågår ett arbete med anpassning och övergång till nytt handläggarstöd (IT-system). Under 2023 påbörjades arbetet med att anpassa systemet till marknadskontrollens processer och metoder för att på sikt flytta marknadskontrollärenden dit. Internt pågår arbete som fortsätter 2025.

I och med ICSMS:s ökade betydelse och de potentiella möjligheterna med verktyget Kibana gjorde Energimyndigheten en satsning under åren 2023–2024. Satsningen inkluderade kompetensutveckling och strukturering av

Datum
2025-01-31

arbetssätt med ICSMS och Kibana. Under 2025 kommer detta vara ett löpande förbättringsarbete.

Genom att delta i olika projekt och arbetsgrupper inhämtar vi lärdomar och inspiration till arbetet med den egna metodutvecklingen. I det interna arbetet utvärderar och utvecklar vi löpande förbättringar och nya verktyg för att få ett mer strukturerat arbetssätt och träffsäkrare metoder vid planering och genomförande av marknadskontrollaktiviteter.

5.4 Ny teknik

IT-verktyg och den tekniska utvecklingen av produkter förändrar förutsättningarna för arbetet med marknadskontroll (se avsnitt 3 om hot, risker och möjligheter med ny teknik). Några exempel på IT-verktyg som utvecklats de senaste åren och som är av betydelse för marknadskontrollen av energirelaterade produkter är:

EPREL

Den europeiska produkt databasen, EPREL, där alla produkter med energimärkning ska vara registrerade, är tillgänglig för ansvariga marknadskontrollmyndigheter i Europa. I databasen ska omfattande information för varje modell finnas, inklusive teknisk dokumentation. Kontinuerlig utveckling och förbättring av databasen pågår och under 2025 utreds bland annat förändringar i gränssnittet för att göra den mer användarvänlig. Genom att Energimyndigheten ökar användningen av EPREL för att ta del av teknisk dokumentation sparar vi tid och bördan för ansvarig importör/leverantör att lämna uppgifter minskar. Aktörerna måste dock fortfarande kontaktas då kontroller av ekodesign görs, eftersom det endast är dokumentation gällande krav enligt energimärkningsförfordningar som ska finnas tillgängliga i EPREL.

Under 2024 trädde en ny förfordning i kraft som ställer krav på verifieringsprocessen för leverantörer i EPREL. Förfordningen innebär att leverantörer nu ska verifiera sig med en kvalificerad elektronisk stämpel från en betrodd tjänsteleverantör. Under 2025 fortsätter därför Energimyndigheten arbetet med att öka användningen av EPREL hos aktörer i samband med att vi informerar om näringsidkares skyldigheter i den marknadskontroll som genomförs.

NordCrawl

Energimyndigheten har tillsammans med övriga länder i det nordiska samarbetet Nordsyn (finansierat av Nordiska ministerrådet) utvecklat ett s k webcrawlverktyg under namnet NordCrawl. Applikationen kan hämta data från ett stort antal websidor, till exempel webbutiker, för förutbestämda produktkategorier och parametrar. Under 2023 startade Energimyndigheten och systemmyndigheten på Irland ett samarbete gällande att utvärdera effektiviteten av användande av webcrawler i marknadskontroll. Detta samarbete fortsatte under 2024. Under 2025 kommer Energimyndigheten internt fortsätta att utvärdera verktyget för att vidareutveckla och anpassa det för att bättre passa behovet för marknadskontroll, inklusive möjligheten att komplettera eller samköra verktyget med andra liknande verktyg eller modeller. Utvecklingen av Nordcrawl syftar till att ta fram verktyg som kan effektivisera Energimyndighetens arbete med marknadskontroll.

5.5 Samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter och Tullverket

Under 2025 är inga strukturerade samarbeten planerade, men Energimyndigheten kommer att hantera reaktiva/löpande ärenden.

5.6 Samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter

Energimyndigheten planerar under 2025 att vara aktiv i arbetsgrupper under Marknadskontrollrådet för att främja ett gott samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna, samt ta del av andras erfarenheter och öka effektiviteten och trovärdigheten i marknadskontrollen. Energimyndigheten avser därför att delta i följande arbetsgrupper och initiativ som finns uppräknade i "Marknadskontrollrådets handlingsplan 2025":

- Forum för omvärldsbevakning och marknadsanalys
- Utbildningar och administratörsträffar gällande ICSMS
- Samverkan mellan AdCo-representanter

Energimyndigheten ser också över möjligheten till deltagande i följande arbetsgrupper:

- Arbetsmöten och erfarenhetsutbyten gällande metodutveckling och möjligheter med digitala verktyg i myndigheternas arbete
- Arbetsgrupp för mer samlad kommunikation

Utöver ovanstående ingår också Energimyndigheten i den arbetsgrupp som under 2025 ska arbeta fram ett nytt förslag för nästa nationella marknadskontrollstrategi för perioden 2026–2029. Uppdraget ska genomföras till och med den 31 december 2025.

Energimyndigheten driver sedan många år ett myndighetssamarbete kopplat till arbetet med ekodesigndirektivet och energimärkningsförordningen där ett antal berörda myndigheter kontinuerligt möts. Samarbetet är i stor utsträckning fokuserat på utvecklingen av nya och reviderade krav, men är viktigt även för marknadskontrollarbetet. Under kommande år, när produktkrav utvecklas inom ramen för förordning om ekodesign för hållbara produkter, kommer med stor sannolikhet marknadskontrollansvaret att delas mellan flera myndigheter, vilket ställer stora krav på samarbete mellan berörda myndigheter.

Även för marknadskontrollen av batteriförordningen kommer ett samarbete mellan berörda myndigheter att vara av stor vikt. Enligt förslaget i promemorian som remitteras till och med februari 2025 ska marknadskontrollmyndigheterna samordna sina åtgärder om kontrollen avser samma batteri eller om åtgärderna riktar sig mot samma ekonomiska aktör.

Energimyndigheten finner det intressant att tydligare kartlägga vilka produkter som flera marknadskontrollmyndigheter har marknadskontrollansvar för, men genom olika lagstiftningar och krav. Genom denna kartläggning kan intressanta samarbeten för framtiden klargöras. Vid behov och möjlighet genomförs också till exempel gemensamma provningsinsatser med andra marknadskontrollmyndigheter.

5.7 Samarbete med andra medlemsstater

EEPLIANT

Under EEPLIANT1, EEPLIANT2 och EEPLIANT3 (Energy Efficiency Compliant Products) har Energimyndigheten tillsammans med andra myndigheter inom EU utvecklat bästa praxis inom marknadskontroll av ekodesign och energimärkning under de senaste 10 åren. Projektens syfte är att genom koordinerade insatser stärka marknadskontrollen genom bland annat erfarenhetsutbyte, harmonisering av tolkningar och tillämpningar. Projekten syftar också till att reducera energikostnader för konsumenter och öka medvetenheten hos ekonomiska aktörer, samt minska orättvisa förhållanden på EU-marknaden.

I maj 2024 startade marknadskontrollprojektet EEPLIANT4. Detta projekt löper till och med 2029. 28 organisationer från 22 medlemsstater deltar i projektet och projektbudgeten ligger på 8 miljoner euro. Projektet omfattar åtta olika produktrelaterade arbetspaket samt fyra horisontella arbetspaket. Energimyndigheten deltar i de horisontella arbetspaketen för ledning och kommunikation (WP 1), utbildning och studiebesök (WP 10), samt nya problem och utmaningar (WP 11). Energimyndigheten deltar även i de produktrelaterade arbetspaketen för kyl- och frys produkter (WP 2), samt produkter för luftvärme och – kyla, processkylaggregat av högtemperaturstyp och fläktkonvektorer (WP 8) (se även avsnitt 5.2). Projektet omfattar dokumentkontroller, webbkontroller och provningar.

Önskat resultat av projektet är att bidra till att produkter som inte uppfyller ekodesign- och energimärkningskrav inte fortsätter att säljas på den europeiska marknaden. EU-kommissionen räknar med att de hittills beslutade ekodesign- och energimärkningskraven, för allt från belysning till värmepumpar, kan minska EU-ländernas primärenergianvändning med 1418 TWh per år från år 2030². För att dessa stora besparingar ska realiseras krävs att produkterna som säljs på EU-marknaden faktiskt uppfyller gällande krav. Varje år tillkommer det nya produktgrupper som regleras genom ekodesign- och energimärkningskrav. För att möta denna realitet har Energimyndigheten i högre utsträckning prioriterat kontroller som har kunnat genomföras inom ramen för EU-finansierade marknadskontrollprojekt. Genom deltagande i EU-projekt kan marknadskontrollen och effekterna bli mer omfattande än om Energimyndigheten arbetar på egen hand.

AdCo-samarbete

Representanter från olika EU-medlemsstater som ansvarar för marknadskontroll av ekodesign, energimärkning samt energimärkning av däck och representanter från EU-kommissionen samarbetar inom s.k. administrative cooperation (AdCo)-grupper. Energimyndigheten deltar aktivt i alla dessa tre grupper, så även fortsatt 2025. Två gånger per år samlas grupperna i möten som syftar till att verka för en europeisk samsyn kring tolkning och tillämpning av EU-regler gällande energirelaterade produkter. Bland annat diskuteras s.k. "grey areas", dvs. områden där lagstiftningen är otydlig. Tolkningar av

² *Ecodesign Impact Accounting Overview Report 2023*, European Commission, October 2023 revision March 2024

lagstiftningen finns publicerade och tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Under året planeras start av AdCo för batteriförordningen som trädde i kraft i augusti 2023. Energimyndigheten kommer preliminärt att delta även i denna grupp, om ansvarsfördelningen för marknadskontroll av batteriförordningen blir som föreslaget i promemorian som remitteras till och med februari 2025.

JACOP2024

Under 2024 gick Energimyndigheten in i projektet JACOP2024 som är finansierat av EU-kommissionen. Projektet omfattar 17 produktrelaterade arbetspaket, där Energimyndigheten deltar i arbetspaketen för Kyl- och frysprodukter med direktförsäljningsfunktion (PSA 11) och Elektriska motorer (PSA 12). Dessa arbetspaket pågår till slutet av 2025 och omfattar provning och viss dokumentkontroll.

Syftet med insatsen är att öka antalet marknadskontrollprovningar av energirelaterade produkter i Europa, samt att identifiera produkter som inte uppfyller gällande lagkrav och säkerställa att ekonomiska aktörer vidtar lämpliga åtgärder för att korrigera eventuella brister. Projektet syftar också till att främja samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter och genom kunskapsdelning bidra till en säkrare inre marknad. Genom projektet kan marknadskontrollen och effekterna bli mer omfattande än om Energimyndigheten enskilt arbetar på egen hand på nationell nivå.

EU Testing Campaign

EU-kommissionen har tagit initiativ till att stödja medlemsstater i marknadskontroll genom att handla upp provningslaboratorier. Syftet är att uppnå en högre efterlevnad av lagkrav inom energimärkning och ekodesign och därmed realisera den besparingspotential som förväntas. Denna aktivitet omfattar enbart kontroll genom provning av produkter. I dagsläget är inte Energimyndigheten anmäld till någon sådan aktivitet men ges det en möjlighet så kommer deltagande att övervägas.

Nordsyn

Nordsyn är en arbetsgrupp för policy- och marknadskontrollmyndigheter i de nordiska länderna, finansierat av det Nordiska ministerrådet. Syftet med programmet är att stödja de nordiska konsumenterna och tillverkarna samt myndigheterna i uppföljning av ekodesign- och energimärkningskrav. Under hösten 2024 startades ett gemensamt projekt inom Nordsyn som omfattar provningar av luftvattenvärmepumpar. Projektet kommer att fortgå under 2025.

Precis som för EEPLIANT 4 och AdCo-samarbetena så är önskat resultat ett ökat erfarenhetsutbyte och gemensamma tolkningar. Arbetet inom det nordiska samarbetet kommer därför 2025 fortsatt inriktas på kunskapsutbytet och att stärka kontakterna. Genom det nordiska samarbetet kan marknadskontrollen och effekterna bli mer omfattande än om vi själva arbetar på egen hand.

5.8 Utbildnings- och informationsinsatser

Energimyndigheten arbetar mycket med information om gällande regelverk till berörda tillverkare, importörer och återförsäljare, i syfte att möjliggöra att fler produkter på marknaden ska uppfylla gällande produktlagstiftning. De förebyggande informationsinsatserna består vanligtvis i att arrangera informationsmöten för branscher, delta på branschmöten i andras regi, att svara på frågor samt publicera faktablad, nyhetsbrev, tidningsartiklar, pressmeddelanden och information på Energimyndighetens webbplats.

För att lagkraven ska få full effekt måste de följas av aktörerna, vilket kräver att aktörerna har god kännedom om kraven. En synlig och tydlig marknadskontroll kan därför i sig ha en reglerande effekt, eftersom information om kontrollen både motiverar fler aktörer att säkerställa att kraven efterlevs samt ger information om gällande lagkrav. Detta kan också leda till en bättre dialog med berörda aktörer om krav som de behöver efterleva. Under 2025 fortsätter Energimyndigheten att kommunicera resultaten av marknadskontrollaktiviteterna bland annat genom nyhetsbrevet för ekodesign och energimärkning. De förebyggande informationsinsatserna under 2025 kommer också innefatta utveckling och uppdatering av informationssidorna för marknadskontroll på Energimyndighetens webbplats.

Ytterligare informationsinsatser under 2025 kommer att avse resultaten från kontroller som genomförts inom de EU-projekt Energimyndigheten deltar i, till exempel EEPLIANT4 och JACOP2024 som startat under 2024.

Energimyndigheten ser behov av att öka de breda, förebyggande insatserna för att höja nivån av efterlevnad av krav samt att synliggöra marknadskontrollen via kommunikation. På så sätt nås fler aktörer än de som specifikt ingår i en kontrollaktivitet. Under 2025 kommer Energimyndigheten att fortsätta arbeta strategiskt och vidareutveckla kommunikationsinsatserna för att effektivt förmedla resultat från marknadskontrollaktiviteter och nå ut till tilltänkta målgrupper. Området Utbildnings- och informationsinsatser, samverkar väl med Energimyndighetens övriga uppdrag att förstärka, utveckla och följa upp insatser inom ekodesign och energimärkning samt att främja utveckling på marknaderna för resurseffektiva produkter.

Under 2025 kommer fortsatt arbete med informationsinsatser att riktas mot branscher och aktörer som tillverkar och säljer produkter som nyligen har fått eller kommer att få nya lagkrav.

Vidare planerar Energimyndigheten att använda informationsutskick som första åtgärd vid reaktiva anmälningar som inkommer till myndigheten.

5.9 Barn och unga

Energimyndigheten jobbar med information om energimärkning av energirelaterade produkter för att öka kännedomen om märkningen samt ökad kunskap om hur märkningen kan användas för att göra mer hållbara val vid inköp av produkter. I målgruppen för denna information ingår barn och unga. Energimyndigheten har dock inga planer på aktiviteter riktade specifikt mot barn och unga, då vi inte bedömer att det skulle bidra till Energimyndighetens mål om en mer trovärdig, effektiv och rättssäker tillsyn.

5.10 Myndighetens övriga planerade marknadskontrollaktiviteter:

Energimyndigheten har under tidigare år mottagit ett flertal reaktiva anmälningar gällande produktgruppen fastbränslepannor och arbetet med en större insats mot produktgruppen är pågående. Denna insats kommer att fortlöpa under 2025 med informationsutskick till aktörer inom produktgruppen och en fortsatt hantering av resultat från pågående marknadskontrollprovningar av produkter. Önskad effekt är att minska antalet produkter som inte uppfyller gällande krav på marknaden samt att eventuellt kunna bidra med underlag till den kommande revideringen av produktförfordningarna för fastbränslepannor.

Om möjligheten finns kan det också bli aktuellt för Energimyndigheten att under 2025 genomföra förbyggande marknadskontroll av industriproduktgrupper, exempelvis transformatorer. Med anledning av att ansvarsfördelningen för produktkraven i batteriförfordningen och förfordningen om ekodesign ännu inte är fastställd, kan det dock bli nödvändigt att omprioritera marknadskontrollaktiviteter beroende på vad som eventuellt tilldelas Energimyndigheten under 2025.

6. Övriga planerade samarbeten

Energimyndigheten har inga övriga planerade samarbeten för 2025. Dock är ansvarsfördelningen av nya lagkrav och förordningar ännu inte fastställd. Beroende på vilka ansvarsområden som eventuellt kan komma att tilldelas Energimyndigheten kan det bli nödvändigt att etablera nya samarbeten.

7. Resurser

Marknadskontrollarbetet bedrivs på enheten för produkter med stöd från myndighetens Testlab vid provningar av produkter, tekniskt stöd mm.

Energimyndighetens preliminära budget för 2025, exklusive personalkostnader, är totalt ca 3 065 000 kr. Dessutom tillkommer ca 1 510 000 kronor som finansieras på annat sätt än via Energimyndighetens anslag.

Av dessa omfattar 2 275 000 kr infrastruktur (hyra, underhåll, vatten-, energi- och bränslekostnader), overhead (finansiell service, rättslig, konsult och rådgivning), IT infrastruktur (Inköp av data, datahantering, mjukvara, underhåll av IT-system)

100 000 kr avser övrigt (konsultkostnader, kommunikation, utbildning, kursmaterial, konferenser och seminarier).

690 000 kr avser provningar av fastbränslepannor och kaminer. Denna kostnad blir bara aktuell om produkter i pågående marknadskontroll har brister och det blir aktuellt med ytterligare provning av 3 exemplar per produkt för att kunna avgöra överensstämmelse med kraven.

Då Energimyndigheten även deltar i internationella projekt (exempelvis Eepliant4, JACOP2024, Nordsyn) kommer marknadskontrollprovningar att finansieras även genom dessa projekt. Kostnaderna för provningarna inom ramen för dessa externa projekt beräknas till ca 1 510 000 kr.

Under 2025 beräknas marknadskontrollen uppta 4,5–5 årsarbetskrafter. Om Energimyndigheten får ett utökat uppdrag som marknadskontrollmyndighet för batteriförordningen och förordning om ekodesign för hållbara produkter, påverkas resursbehovet. Enligt konsekvensanalysen som presenteras i promemorian gällande Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier bedöms att Energimyndigheten behöver 2–3 årsarbetskrafter för detta arbete.